

БОҚИЙДИР ХОТИРА, ЭЗГУДИР ҚАДР!

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta

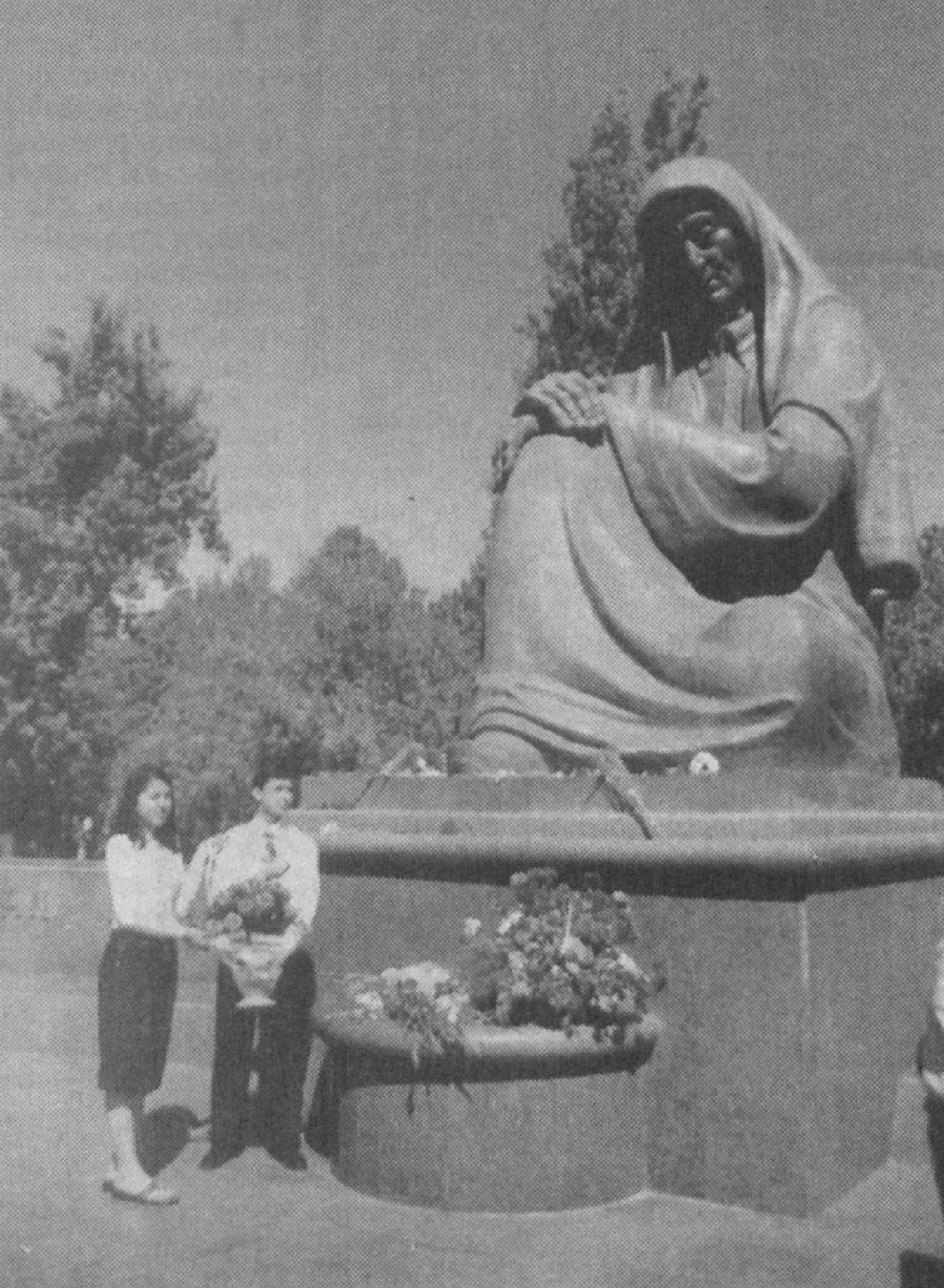
1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

2003-yil, 9 май • № 19 (3701)

БУТУН - ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

Ўтганларни ёд этиш — инсоний бурч, элу юртга хизмат қилиб, Ватанимизнинг гуллаб-яшинаш учун захмат чеккан, куч-куватини бахш этган — бугунги кунда эса, эъзозда бўлган қарияларимизнинг қадркимматини юксак тутиш, иззат-хурматини ўз ўргина кўйиш ҳамманинг, айниқса, ёш авлоднинг муқаддас вазифасидир. Демак, Хотира ва Қадрлаш кунининг бутун ҳалқ томонидан кенг нишонланиши бу эзгу аъмолни доимий одатга айлантиришимиз лозимлигини яна бир карра эслатаётгандек бўлади. Шу жиҳатдан ҳам ушбу кутлуг куннинг Президентимиз Фармони билан ҳар йили муқаддас айёмлардан бири сифатида нишонланаётгани фоят доно тадбирdir. Бинобарин, мустакл республикамизнинг кекса ёши — дехқонлар ишчилар, муаллимлару олимлар, адиблару санъаткорлар, ўкувчи талабалар — хуллас, барча-барча бу муборак айёми улуг кун сифатида нишонлар экан, аждодлар ёдени муқаддас саклаш, кексалик даврини шукроналик билан ўтказётган бобомомоларимиз, ота-оналаримиз қадрига улар тириклигида этиш ҳамиша фарзандлик — инсонлик бурчимиз эканлигини юрак-юракдан ҳис қиласдилар.

Эзгулик айёми — Хотира ва Қадрлаш куни ҳамма-ҳаммамизнинг қалбимизни инсонийлик, меҳр-муҳаббат туйгуларига тўлдириши шубҳасиз.

ЭҲТИРОМ САРҲАД БИЛМАС

Яна баҳор келди. Энг гўзал фасл. Гуллар фасли, Байрамлар фасли. Яратниш, яшашниш фасли. Яна зардолилар, олмалар, ончалар шафтолилар бираро чиройли-бирааро чиройли бўлиб гуллайди, бутун мавҳудот ошуфта бўлади. Олам нурга тўлди. Олам рангларга тўлди. Олам келинчак мисол яйради. Кўнгиллар фурурга тўлди. Ажойи бир сурурга тўлди. Мисавиевлар шундай гўзал сувратлар чиздиарки, ахли олам ҳайратдан бол бўлди. Шоирлар шундай гузал шеълар ёздиарки, ахли олам ҳайратдан бол бўлди. Олимлар шундай буок кашғиётлар яратдиарки, ахли олам ҳайратдан бол бўлди. «Ўзбекистон баҳори» деб номланди сувратлар. «Ўзбекистон баҳори» деб номланди шеълар. «Ўзбекистон баҳори» деб номланди кашғиётлар.

Мана, яна баҳор келди. Яна тог бағирлари лолага тўлди. Шалолалар шарқираб оқди. Капалаклар гулдан-гулга кўнди. Осмон мовий, замин ям-яшин, олам мунаввар бўлди. Аммо, бугун сафуда улар булмадилар. Яшаган хонадонларида, юрган ўйларida, сафар этган бояларда излари колди. Бу мавъоларда руҳлари кезди. Улар сирлашган

ратланиб боқардилар. Йўлакларга кўрк бўлиб турган маҳнунтоллар билан сирлашар эдилар. Уларнинг шабода бусадидан кочишга уринаётган узун-узун силлиқ новдалари қизларнинг майдада ўрилган сумуб сочларига ўхшади. Улар ана шумилк новдаларни силаб-сифаб кўярдилар. Чекралари гул-гул очишиб, жилмайб-жилмайб кўярдилар. Сўнг бирдан хәёл сурб копдилар. Хаёл сурб-сурб, ён дафтарларига ёзиб-ёзиб кўярдилар. Ахир, улар ҳам баҳорнинг ошиги эдилар. Улар ҳам гўзлаликнинг шайдоси эдилар. Улар ҳам бетакор чиройдан ҳайратланар эдилар, илхомланар эдилар. Бу чўрг ҳайратлару жўшкун илхомлар янги-янги кашғиётларга қанот бўладилар...

II

Мана, яна баҳор келди. Яна тог бағирлари лолага тўлди. Шалолалар шарқираб оқди. Капалаклар гулдан-гулга кўнди. Осмон мовий, замин ям-яшин, олам мунаввар бўлди. Аммо, бугун сафуда улар булмадилар. Яшаган хонадонларида, юрган ўйларida, сафар этган бояларда излари колди. Бу мавъоларда руҳлари кезди. Улар сирлашган

мажнунтоллар билан руҳлари сирлашди. Уғил-қизлари, набирлари чирорларини ёди. Дўстлари, шогирдлари тохтариб бордилар.

Эҳтимол, сиз уларни танимасиз. Эҳтимол, кўрмагандирисиз. Суҳбатдош бўлмагандирисиз. Аммо, номларини эштишингиз биланоқ қалбингиз тўцилнаниб-тўцилнаниб кетди. Ха, дедигиз, Ҳабиб Абдуллаевни ҳам, Убайд Ориповини ҳам, Тошмуҳаммад Саримковс билан Сайд Сироқидиновни ҳам, Обид Содиков, Собир Юнусов, Кори Ниёзий, Яҳе Гуломовни ҳам танимайман, дедигиз. Демак, сиз фанимиз осмонимда юлдуз бўлиб порлаган бу улак даргапарнинг иммий-тадқиқот муммаларига бағишиланган йирик-йирик маколаларини ўқигандар. Китобларни рисолаларини мутолаа қилгансиз. Кашиғиётлari хакида эштигандар. Эҳтимол, учрашувларда кўргандирисиз. Энг мухими танидингиз. Номларини эҳтиром или тилга олдингиз. Улар улуг олим бўлганлар, дегурупаниб-гуруланиб эсладингиз. Фахрланиб-фаҳрланиб хотирладингиз.

Давоми 2-бетда.

АЖДОДЛАР ЁДИ — АВЛОДЛАР ТАЯНЧИ

Хотира ва Қадрлаш куни миллий маънавиятишимиз ва қадркимматининг муқаддас вабарруқ тамоилига айланди. «Одам азиз, ундан руҳи азиз», деб бекорга айтишмаган. Ҳар ким ве ҳар бир супола дуробулакдан панон топган ўз яқинлари руҳига тиловат ўқиб, уларни ёт этиди; мархумлар оромтоҳини тавоб айлаб, тъязим бажо келтирадилар. Ана шу эзгу яхри эҳтиром туфайли ўз қалларга оламини ҳам тералантирадилар.

Айни маҳалда замондошларимиз мозийда умргузаронлик килиб, ватанимизнинг кўнха тарихда ўчмас из колдирган, лекин тақдир тақозосига кўра олис маъволарда ором топган буок аждодларимизнинг табарук хотирасига ифтихор ва миннатдорлик тўйгуларни или ёд өладилар. Бу алло маю тутафаккилар ва азиз затлар бутун бошли сисилани ташкил этиди. Мухаммад ал-Хоразмий (Бағдод), Аҳмад ал-Фарғоний (Қохира), Абу Наср Форобий (Шом), Абу Райхон

Беруний (Ғазна), Абу Али ибн Сино (Хамадон), Али Кушни (Истанбул), Бобур Мирзо ва Бобораҳим Машраб (Афғонистон) каби барҳаёт сиймолар ана шуар сирасига киради. Жазон тамаддуннинг бекиёс хисса кўшган бобларимизни эслар эканмиз, кўнглимида шундай тўйгулар кечади: «Биз башариятнинг сўнмас юлдузлари саналмис аждодларимизга муносиб ворислар бўла оддикни? Ўзга амалларимиз билан уларни юширишга кодирмиз?». Аслида дилимизда кечадиган бу ўйлар шунчак тўйгуларгина эзас, балки ўз-ўзимизни сархисоб килиш ҳамдир. Бу — масъулият, бурч ва вижони иши ҳамдир.

Илоё, бу тўйгулар ва бурч хисси бизни ђч қачон тарк этмасин!

М. ИМОМОВ

ТОШКЕНТДА ҲАЛҚАРО УНИВЕРСИТЕТ ОЧИЛДИ

Утган йили мамлакатимиз Президентининг иқтидорли ёшларнинг чиз эдла таълим олишини кўллаб-кувватлаш «Умид» жамғармаси, Ташки ишлар, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирларликлари, Британия Кенгаши

ва Вестминстер университети (Буок Британия) ҳамкорлигига ҳалқаро Вестминстер университети ташкил этилган эди. 6 май куни давлатимиз раҳбари Ислом Каримов мазкур университеттега ташкир буориб,

инглиз тилида таҳсил олиб, шу тилда сўзлашувчи мамлакатларда, авваламбор, Буюк Британия ва Америка Кўшима Штатларида талим соҳасидаги ёришилган юксак даражага етишиви мамлакатимиз ахамиятга молик.

Мазкур университеттега бизнес, иқтисадиёт, ахборот технологиялари ва ҳуқуқ бўйича таълим берилади.

Дарҳакиқат, ёшларимизнинг

МЕН ЎЗБЕК ШОИРИМАН, ЎЗ ҲАЛҚИМИНИГ ТИЛИМАН

Абдулла ОРИПОВ, Ўзбекистон ёзувчilar учишаси раиси.

ИЖОД МАКТАБИ

Шу кунларда ҳалқимиз атокли шоир, аллома ижодкорFaafur Fулом тавалуддининг ўз ийллигини кенг нишонлаёт. Faafur Fулом деганимизда XX аср ўзбек ҳалқининг босиб ўтган йўли, дарваза барча муракабилари кўз олди мизда яқол намоён бўлади, десак янглишмаймиз.

Биз XX асрда қадам кўйиб ўтган ўз йилликка яхлит бир манзара сифатидида караш имконига эзмиз. Талатўлу турли зиддиятлардан боши ђеч чикмаган инсонимиз, XX асрда ҳам барча азоб-укубатларни кўри, ёси этиди. Ҳалқимиз мустамлакачилик зулми, тоталитар тузум иссанжасида яшашга мажбур эди. Бу бедодилларга қарши туршигина эмас, хатто холис муносабат билдиришга интилганларнинг ҳам ёстиги кутиларни ёди. Бундай зуғум даставалар ҳалқ армонини галиришга уринган зиёлларни, хусусан, адибларни балога гирифтор киди. Абдулла Кодирий, Чўпон, Фитрат сингари миллатларвар ёзувчilar катта этилдилар. Колланлари эса қандай бўлмасин, яшаб колини умидидар. Аммо, бу мурасабатни арбони мурасабатни ёзиб ёзиб кутиларни дилига туғиб, ўша давр мағурураси билан муроса килишга мажбур бўлди.

Орасида Faafur Fулом истеъоди ярқираб кўзлашни турди.

Faafur Fулом ижодида барбири ўз тили, ўз ҳалқининг фазилатлари, кайси бир дараҷада бўлмасин, аks этар эди. Бунга мисол қилиб Ойбек, Ҳамид Олимхон, Абдулла Қарҳор каби адибларининг ижодини кўрсатиш мумкин. Фоят улан законат эзаси кандай бўлмасин, яшаб колини умидидар тикиларни дилига туғиб, ўша давр мағурураси билан муроса килишга мажбур бўлди.

Этиди. Тўғри, Faafur Fулом ижодида ўша давр сиёсатини улуглаб олар бор. Бирор ҳар қандай ижодкорларни кадри унинг ҳалқа бўлган муносабат билан, ва айни чоғда, ҳалқнинг унга бўлган муносабат билан белтиланади. Айни пайтада Аллоҳ берган истеъоддини саломги ҳам борки, бу маънода ҳам табиат ундан химматини аямаган эди. Faafur Fулом хакикатан ҳам ёмби истеъод эгаига эди.

Давоми 3-бетда.

ФАФУР ФУЛОМ

Гунача очилучча ўтган фурсатни

Капалак умрига киёс этитулик.

Баъзида бир нафас олгувлик муддат

Минг юлдуз сўнни учун еттулик.

Яшаш соатининг олтин капкури

Ҳар бориб келиниш — бир олам замон.

Коннот шу дамда ўз кўрасидан

Ясаб чиқа олур янгидан жаҳон.

Ярим соат ичидаги туғилиб, ўсиб,

Яшаб, умр кўриб, ўтчувчилар бор;

Кўз очиб юмгунча ўтган дам — киммат,

Бир лаҳза мазмун бир бутун баҳор.

Бир оннинг баҳосин ўлчамоқ учун

Олтиндан тарозу олмасдан тош оз.

Нурлар қадами-ла чопган секундинг

Барини тутолмас айҳанинс овоз.

Йигит термулади қизнинг қўзига,

Кинрик сузилиши, майнин табассум.

Қўши қаримоқка мурх бўлуди

Ҳаётда иккя лақ ювашган бир зум.

Яшаш дарбозаси остоносидан

Зарҳал китоб каби очилур олам,

Тириклик кўркидир меҳнат, муҳаббат,

Фурсатидир қўлувчи азиз, мукаррар.

Ҳаёт шаробидан бир култум ютади

Дамлар ганиматидир, умроқ соқи.

Қўёши фалакда кезиб юрибди,

Умримиз бокийдир, умримиз бокий

ДОИМИЙ ҲАМРОҲ

Академик шоир, ўзбек адабиёти равнагига ўзининг муносиб хиссасини кўшган Faafur Fулом ижоди ўзбек тиботхонининг бир неча авлондии тарбиялашга хизмат килган. Атокли шоир тавалуддининг 100 йиллиги муносабат билан Faafur Fулом номидаги нашриёт-матбатада ўй томонидан чоп этилган адибнинг бир жилди «Танланган асарлар»ига шеъриятидан танлаб олинган намуналар, «Ёдғор», «Шум бола

МЕН ЎЗБЕК ШОИРИМАН, ЎЗ ХАЛҚИМНИНГ ТИЛИМАН

Мен ўзбек шоириман, ўз халқимниң тилиман,
Калбим буюрганини айтиб келдим ҳамиша,

дәйди.
Албатта, бу дунёда турли шиорларни ҳам коғияга солиб юравериш мүмкун. Бирок, Гафур Ғуломнинг Гафур Ғуломлиги шундаки, у юксак маҳорат эгаси, катта санъаткор адаби эди. Шоириңг кўпигина мадхияли шеърларининг орасидаси ҳам бетакор ўҳшатишлар, шохбайтлар сочилиб ётиди. Гафур Ғулом маҳорати унинг теран или билан, айниқса, шарқ аллома шоирилари ижодидан истеъфода киланган сабоқ билан зийнатланган эди.

Гафур Ғулом зуко олин сифатида Навоий, Машраб, Мукимий сингари мумтоз шоирилариниз меросини чукур тадқиқ этди, ўтмишизмис деярли катафони қилинган даврда уларни ёклав турди.

Шоириңг насрой ижоди ҳам адабиётимизда ўзига хос ўрин ғаглайди. «Шум бола», «Ёдгор», «Менинг ўғригина болам» сингари ўлмас асарлари буниң ислобитиди. «Шум бола» китобхоналарининг доими ҳамроҳига айланни колди. У театра ҳам кўринган, киного ҳам олинган. Жаҳвиётда Гафур Ғулом тегн келадиган бошқа ижодкорни топиш кийин.

Гафур Ғулом умрининг охиригача қўлидан қалами:

ИЖОД МАКТАБИ

Боши 1-бетда.

Шоир киёфасини кўз олдимизга келтирайлик. У гоҳ юксак минбардан туриб нутқ ирод этаётир, гоҳ асл ўзбекона отали меҳри билан етимлар бошини сипатиёт. Гоҳ уршура лаънат айтб, гоҳ пахтакори улуғлаб, гоҳ ҳазрат Навоий қабри пойида кўз ёш тўқаётир. Ҳар кандай ҳолатда ҳам кўз олдимизда савимли, улуғвр, мард ва тантан, донишманд ва сўзимол, ҳаётесвар бир сиймо намоён бўлади.

Гафур Ғулом ижоди мундариқасида ўзбекман деган ифтихор доимо балкик туради. Гафур Ғулом дўстликни, ўзбекнинг меҳмондустлигини кўйлади. Ҳеч ўлмайдиган, эскирмайдиган мавзуларда қалам тебраби тоғи ижодкорни шаҳарига айланди. У бир ижодкор сифатида ўз халқининг химоясига ҳамма тайёр эканлигини барадла эълон қилиди:

ни қўйган эмас. Жаҳон адабиётидан таржималар ҳам киди, кўйлан публицистик мақолалар ёди. Устоз шоир атрофидаги катта бир ижоди авлод шаклланди. Улар ҳам барақалик ижод килдилар.

Халқимиз ўзининг асрий орзусига эриши. Истиқололга мусассар бўлдик. Ҳуриятимизнинг биринчи кунларидан олар мухтарин Президентимиз Ислом Каримов маъниявитимизни юксалиши, милий кадриятларимизни тиклаш ва эъзоозлаш ўйлида раҳнамоили килиб ўлкан ишларга бош-кosh бўйдилар. Халқимиз манафати учун сабоб иш киланнотларни қадрлаш бизнинг бурч ва аъмолимизга айланди.

Гафур Ғулом улкан адабиётимиз ҳазинасида ўзимагига ўтказиб, багри кенглигина ифода этган, тилимизнинг бетакор ифорини ўзига сингидирган Гафур Ғулом ижоди кейинги авлодларга ҳам ўзига хос ижод мактаби бўлиб хизмат қилиди.

Менинг улуг шоир ва аллома Гафур Ғулом билан танилиларидан бошлиланган. Ҳусанжон ислим жиҳа билан ҳозирги Миллий университетнинг Шарқ ғуломлиги таъқиди ўқир эди. Қолзарев, кенононим — Муҳаммад оланинг

кўтариб, ҳар замонда унинг ёлини ёритиб бориш вазифаси топширилган. Улар кучанинг тудириб, сеҳин-аста илгарилаб боришар экан, бир нарса Гафур акани жуда ахабдантирган ва ғашини келтириган. Ҳофизни танинган, бил-

ми? — дедим.

Матъумки, бу асар фоят мурракаб шакла ёзилан бўлиб. Гафур ака унинг ўзига хос шебърий ҳусусиятларини тархимада қандай бердилар инсан? — деган андишалар ҳам мenda йўқ эмас эди.

Гишишаган шоир бу анжумандада нима ҳақида гапириш керак эди? Албатта, у минбагра кўтарилиб, ўзбек ва тоҷик ҳалқлари ургасидаги азалий яқинлик, шу йўл билан улар янги дарёлар яратгани, янги шаҳарлар бино қўлгани, урф ва одатлардаги,

Абдуқодир ҲАЙИМТОВ

НОДИР ЛАҲЗАЛАР

Кўконнинг ойим түғилган ва яшаган Дегрезийт маҳалласидан эканликлари ҳам ката аҳамиятига эга бўлди. Бу оиласда менинг ҳамишига ўз ўғлидек кутиб олишарни.

Шу билан бирга, Гафур ака то вафотига кадар ўзбекистон Фанар академиясининг машҳур Тил ва адабиёт институтида бўйим бошлиги, катта илмий ходим вазифаларida хизмат қилинган. Мен бу даргоҳда 1953 йилдан фаолият кўрсатада бошлаганиман. У қишининг институтига ҳар бир келиши, хусусан, биш ёшлар учун байрамиб ўқибати.

Ука, шу маҳаллада ўсиб кетти бўлганиман. Ким биландиришига, Ҳуриятиниң маҳалладандарни раҳнидиган.

Биринчидан Гафур Ғуломнига ўзига кўпичига бўлди, улар

ган оламлар ниҳоятда кўп бўлиб, улар ҳаммаси кўпичига ҳар кечириб келишиб. Ким билан биринчидан Гафур Ғуломнига ўзига кўпичига бўлди, улар

ниҳоятда кўпич

Исмоил ТУХТАМИШЕВ

БАГРИМ БЎЛДИ СОФИНЧГА ВАТАН

Кўкка боқиб илтико қилим:
“Худо, асра бевақт ўлимдан!”

Келгандайин холикдан садо:
— Фоғил банда, кўзларинги оч!
Юрак уриб турар экан то,
Куёш каби олов — меҳр соч.

* * *

Олислардаги ёнган чироқ, сенга интилдим,
Юрак багрим тилса фироқ, сенга интилдим.

Васлинг истаб ёнди мудом умидвор кўнгил,
Тоғрагандаги яқин-йирок, сенга интилдим.

Хаёлингдан қора тун ҳам мунаввар бўлди,
Имкон топсан ҳар дам, ҳар қоч сенга интилдим.

Ганимларим раҳна солмоқ бўлди кўнгилга,
Инкор қилиб барин, бироқ сенга интилдим.

Юрак очдим ийдлошимга дўст деб сунниб,
Панд бергандаги бузан ўртоқ, сенга интилдим.

Кўпкаринга ўхшани экан бу ҳаёт иши,
Бой берилган кўнгил улоқ, сенга интилдим.

Осон бўлмас бу ҳаётда менга, биламан,
Босар ўйлум тошли, сўммоқ, сенга интилдим.

Дедиларки, эй Исмоил, ажлинг йиниб ол,
Хеч кимсага солмай кулоқ, сенга интилдим.

СУРАТ

Сураткашим, етар энди, бас,
Дил ёқмасин енгил ўй, ҳавас,
Юратимга пинҳон ушалмас,
Армон расмин чизиб бер менга.

Муҳаббатим олинимади тан,
Багрим бўлди сарнингча ватан,
Бир умрга вужудим ёқсан,
Хижрон расмин чизиб бер менга.

Ҳақиқат деб кўп тортидим жафо,
Ийдошо бўлди садоқат, вафо,
Кушлар унган тоза, мусафо,
Осмон расмин чизиб бер менга.

Довонлар кўп олдинда ҳали,
Чўғ топилмас юрак ёққали,
Юқсақларга қанот ўққали,
Имкон расмин чизиб бер менга.

Кимки топмас элин деб ором,
Яхшилик деб қўйя унга ном,
Ғайрлатлари сўнмаган мудом,
Инсон расмин чизиб бер менга.

БОТИР ЗОКИРОВ АРМОНИ

Қайдан ҳам ёпиши менга ҳасталик,
Қимматли лаҳзалар кўкка соврилди.

Ажалга келдим мен қайта-қайта тик,
Ёш жоним неча бор ўтда қоврилди.

Кўйлашни истадим, ёниб куйлашни,
Кўнгилхушилик бўлган эмас нишитим.
Диллардан кўвлайнин дер эдим гашни,
Лекин сукут бўлди кўпроқ одатим.

Нафосатни севлам ёниб жон қадар,
Оразулар изз очмай топи каби ўтди.
Бешафат экан бу ҳаёт нақадар,
Оғир азоб ичра неча тонг отди.

Юрганлар кўп жуда саломат, омон,
Бекорга ўтказган лаҳза, дамларин.
Хаммага етади олам, кенг жаҳон,
Ўтмасин, дегайман умрлар бекор.

Вакт — олтин, ўтмасин талашиб увон,
Азиз жон чекмасин беҳуда озор.
Нафосатни севлам ёниб жон қадар,
Оғир азоб ичра неча тонг отди.

Олис-олисларга чорлади ўйлум,
Мажнундай сар-бесар саҳрони кездим.
Соғлиғим кўтарса, бўш колса кўлум,
Ишонч, ёзтиқодинг сувратин чиздим.

Кўйладим, қайгу ҳасратни эмас,
Ҳаётнинг завқини кўшица солдим.
Мана бу ҳасталик — менинг дардимас,
Дунёнинг дардини ўзимга олдим.

ИҚРОР

Қора тун чекилди, опроқ тонг отди,
Саболар эсиб ҳур тонгни ўйтотди,
Кўксимда гам-алам, лекин муз ўтди,
Куз, қишини мен ўйлаб топган эмасман.

Яшадим ҳижронлар багрими ўйиб,
Айтталон ҳар сўзни ёзгута ўйиб,
Инглиятни келади баъзида тўйиб,
Ташвиши мен ўйлаб топган эмасман.

Ўзимча ўй сурдим шириндан ширин,
Ҳеч инглиб етмадим бу ҳаёт сирин,
Ҳасратлар тубида ётган яшишин,
Турмушни мен ўйлаб топган эмасман.

Қадамда дуч келар мунофик, гумроҳ,
Ҳатто тукданига қазигайdir чоҳ,
Номард қарисисда начор қолдим гоҳ,
Бу ишини мен ўйлаб топган эмасман.

Юзини очмади чин эзгу хаёл,
Жавобин тонмади минг сўрқ, савол,
Одамлар умрига булгувчи завол —
Урушни мен ўйлаб топган эмасман.

Майди, дўст, атрофга ҳашер бўқ, интил,
Самовий ҳисларга ошино бўлсин дил,
Бу фоний дунёни ўткинчи деб бил,
Ўлишини мен ўйлаб топган эмасман.

Шон-шурат билзарга отдан мерос,
Ёвқурлик, ботирлик болаларга хос,
Кўксимда потирлар гуруннинг куши,
Бул кушини мен ўйлаб топган эмасман.

Майди, дўст, атрофга ҳашер бўқ, интил,
Самовий ҳисларга ошино бўлсин дил,
Бу фоний дунёни ўткинчи деб бил,
Ўлишини мен ўйлаб топган эмасман.

БОТИР ЗОКИРОВ АРМОНИ

Қайдан ҳам ёпиши менга ҳасталик,
Қимматли лаҳзалар кўкка соврилди.

СУРАТДА: шоир ва адилар — болқар шоири Кайсин Кулиев, Омон Матжон, Шуҳрат, Ўлмас Умарбеков, Сайд Ахмад.

Қўчқор НОРКОБИЛ

МЕНИНГ ЁМФИРЛАРИМ

1
Умганидан ўқ ер шамол,
Сукунатта чўмади боғ...
Будут кўнни қиласа қамал,
...Сўнг замбарак отади тоғ.

2
Килт этмайди — дараҳт беҳол,
Қалтирайди томирлари.
Бирдан ерини қиласа иншор
Кўкнинг жанги ёмғиrlари.

3
Тўс-тўполон, жангда шамол,
Ўйғонади... Каҳарт, банди.
Оқ байроқдек силир ҳамал
Гулга кирган дарахтларни...

4
Осмонда ҷақи ҷақмок,
Ёнди тоғнинг елқалари.
Булут кўлида уртўқмок
урди — тонгни тилкалади.

5
Фалак қаъридан талотўп
кеди бошимга ян-яқин.
Шамолларда чувалган ин —
Ёмғирга болганди чақин.

6
Кўнглим увишади. Фироқ
ўтида ўтрамоник ёмон.
Умрим фаслига тушни оқ
Юрак ўти учмас ҳамон.

7
Мен ўзима ўзим чакмок,
Шамол ўзим, ёмғир ўзим.
Тақдир дарёсида чўмок
Шунчалар оғир, азизим.

8
Ташқари кўр. Боглар беүн,
Калтирайди зулмати йикар...
Шитирлайди япроқлар... Тун
тонига қадар юриб чиқар.

9
Деразимдан чеरтар учиқ,
Ёмғир бўйиб, ёмғир ўзим.
Мендер дарди бўлса,
Куиб кетар эди Осмон...

10
Ташқари кўр. Боглар беүн,
Калтирайди зулмати йикар...
Шитирлайди япроқлар... Тун
тонига қадар юриб чиқар.

11
Осмон ҳасратини тўкли,
Бонимда ёмғир кўйлади.
Эзидим, ўйла кўз тикдим —
Кун бўйи сизни ўйладим.

12
Тугамади кўк ҳасрати,
Мени ҳолимга кўймади.
Кайтуда колган қисматим —
Сизни тун бўйи ўйладим.

13
Йўқ. Кўнгилта сифас додим,
Ёмғирларда колди дардим.
Новадаларда кимнинг ёди,
Томчилди — шивирлади?

14
Коп-қонруга кечя ўзим,
Елиз эдим. Оғир бўйиб.
Юрагимдан кечган сўзим,
Ёмғир бўйиб, ёмғир бўйиб.

15
Дўстдан душман келдими мард,
Бир кўл гулу, бири ҳанжар...

16
Мей юксалсан сени отди,
Қай бир нокас — осмони паст...
Бироқ калбда қайгу орти —
Бунча мена қилдилар қасд...

17
Битик эдинг... Кумлар ютган —
Сабогисан одамият.
Тушнайдир кўзиган —
Сўзларининг қадимият.

18
Бутун бунча ҳолинг аброр
Гоҳ мен томон шайлансан —
Гоҳ дўстларини давраси тор
Сен кўлма-кўл — айлансан...

19
Сен тегасан... Оғир қақшар,
Юрагимда музлар нафрат —
Теграсиди гала қашқир
Қўйпангласса гоҳ мухаббат.

20
Сен кимларнинг йўлида
Овучиги — таянисан.
Ранимларим қўлидаги
Тоши, шунчалар аянчисан.

21
Суратда: шоир ва адилар — Кудус Муҳаммадий, Воҳид Зоҳидов, Уйғун, Раҳмат Файзий.

22
МЕЬЁРНИ УНУТМАНГ, МУАЛЛИФ!

23
Яқинда Махмуд Раҳматуллонинг
“Наманган” наутийтида чоп этилган

“Кимлигими эл билсин” сарлаҳчи
бадиин-публицистик кисасини

ўқиб чиҳдим. Оғинини айтсан,

“кисса” деб аталағидан бу асардан

кўнглилмутлақ тўлмади. Негаки,

унда бадий савия ўрнини таҳрир

бобализ жумлар, мөъбидан

ортига саволига таҳрирланиб

бўлди. “Догман” кўшигини Мухиддин

хофизи устозидан ҳам ўтказиб кўй

ларни ўтказиб...

Хоҳири, шоир ва адилар —

Кайсин Кулиев, Омон Матжон,

Шуҳрат, Ўлмас Умарбеков,

Сайд Ахмад.

М.АХМЕДОВ

Редакцияга келган қўлжемалар таҳлил этилмайди ва муаллиflare кайтарилади.

Муаллиflare фикри таҳрирни нуткан назаридан фарқланниш мумкин.

Навбатчи муҳаррир — Усмон МУРОДОВ

Сахифаловчи — Комрон АХМЕДОВ

“Шарқ” наутий-матбаа

акциярийлик компанияси босмасонаси.

Манзили: Тошкент шаҳри, «Буюк Турон» кўчаси, 41-йч

Босишига топшириш вакти — 20.00. Босишига топширилди — 1.00.

Газета Узбекистон Республикаси Давлат матбуот кўмитасида 00024-тади

босмасонаси. Бу газета топширилган руҳларига багишлаб Куръон тиловатида излайди.

Амир ХУДОЙБЕРДИЕВ

Дунё —
кенг...

“КАШФИЁТ”ЛАР ТУҒОНӢ

Илм-ған берган маълумотлар
айрим соҳаларда ўзини деярли
оқламаётгани кўпчиликка аён.
Жумладан, Дарвиннинг таълими
ҳам жуда кўп қарши фикрлар
туғиди, унда ғардига асослар
кашфидар, асослар ҳам талайиги.
Мисолларга мурожаат